

§ 142

Diariernr: IFN-2024/00128

Remiss - En effektivare kontaktförbudslagstiftning – ett utökat skydd för utsatta personer SOU 2024:13

Beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig till Justitiedepartementet i enlighet med yttrande 2024-04-03.

Ärendebeskrivning

Justitiedepartementet har inbjudit Umeå kommun att lämna synpunkter på SOU 2024:13 *En effektivare kontaktförbudslagstiftning – ett utökat skydd för utsatta personer*.

Det huvudsakliga uppdraget i utredningen var att genomföra en översyn av kontaktförbudslagstiftningen i syfte att säkerställa att lagstiftningen i så hög grad som möjligt tillgodoser intresset av att förebygga och ge skydd till främst kvinnor och barn som är utsatta för våld och andra kränkningar i nära relationer. I betänkandet lämnas flera förslag som syftar till att kontaktförbudens brottspreventiva funktion ska förstärkas samt att förbuden ska utgöra ett reellt skydd för de utsatta. Förslagen handlar bland annat om att:

- utvidga möjligheterna att meddela kontaktförbud
- förbättra möjligheterna att delge beslut
- effektivisera handläggningen
- utöka rättigheterna till särskild företrädare för barn i ärenden om kontaktförbud
- öka förutsättningarna att kombinera kontaktförbud med andra skyddande åtgärder
- utvidga det straffbara området för hindrande av elektronisk övervakning
- skärpa straffskalan för vissa brott mot lagen om kontaktförbud.

Utredningens uppdrag omfattade även ställningstaganden kring grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, hedersförtryck och barnfridsbrott. I denna del ges förslag på att straffskalan för grovt barnfridsbrott skärps. Vidare presenteras författningsförslag som tydliggör att anstiftan och medhjälp till brott samt i förekommande fall försök, förberedelse och stämpling till brott kan ingå i de särskilda brotten hedersförtryck, grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning.

Utredarna bedömer att förslagen i kontaktförbudslagstiftningen kommer bidra till dels att öka förutsebarheten när det gäller förutsättningarna att utfärda kontaktförbud, dels att öka förutsättningarna för en enhetlig tillämpning av kontaktförbudslagstiftningen. Förslagen förutsätts även kunna leda till att fler kontaktförbud utfärdas och att användning av elektronisk övervakning ökar. Därtill kan förslagen innebära att fler personer kommer att få ett ändamålsenligt skydd mot brott och andra trakasserier. Förslagen antas också kunna bidra till det jämställdhetspolitiska målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Vidare förväntas förslagen kunna bidra till positiva effekter för det brottsförebyggande arbetet. Förutom detta bedöms förslagen medföra positiva effekter för barn och deras rättigheter.

Socialtjänsten påverkas av förslaget om att utvidga underrättelseskyldigheten till socialnämnden i samband med att ett kontaktförbud meddelas.

Förslaget om att skärpa straffskalan för grovt barnfridsbrott bedöms kunna ge signaler till berörda myndigheter om vikten av att prioritera åtgärder som syftar till att förebygga och bekämpa sådan brottslighet.

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet beslutar i enlighet med tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Individ- och familjenämndens beslutsordning

Individ- och familjenämnden beslutar i enlighet med tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2024-06-19

Beslutsunderlag

Yttrande 2024-04-03

En effektivare kontaktförbudslagstiftning – ett utökat skydd för utsatta personer SOU 2024:13

Beredningsansvariga

Camilla Nilsson, utredare

Beslutet ska skickas till

Justitiedepartementet

Kommunstyrelsen

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Justitiedepartementet

Yttrande över remiss - En effektivare kontaktförbudslagstiftning – ett utökat skydd för utsatta personer SOU 2024:13

Umeå kommun uppfattar utredning om en översyn av kontaktförbudslagstiftningen som angelägen då den redogör för förändringar som syftar till att förstärka kontaktförbudslagstiftningens brottspreventiva funktion. Utredningen omfattar även viktiga ställningstaganden kring grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, hedersförtryck och barnfridsbrott. Sammantaget ser Umeå kommun positivt på utredningens förslag där de olika åtgärderna tillsammans har potential att utgöra ett utökat, mer effektivt och ändamålsenligt skydd för utsatta personer. I remissvaret väljer Umeå kommun att lämna synpunkter på delar av utredningens förslag.

Umeå kommuns synpunkter

8.3.2 Risk för otillbörlig övervakning ska utgöra en grund för kontaktförbud

Umeå kommun tillstyrker detta förslag då det är väsentligt att tydligt specificera att otillbörlig övervakning kan läggas till grund för ett kontaktförbud, särskilt med hänsyn till att det kan medföra fler negativa konsekvenser för en person att vara utsatt för kontrollerande beteende än att vara utsatt för fysiskt våld. Vidare bedömer Umeå kommun att förslaget dels synliggör det psykiska våldet och allvaret i att utsätta en annan person för viss typ av kontroll, dels tydliggör möjligheten att utfärda kontaktförbud som skydd för de personer som utsätts för otillbörlig övervakning.

8.3.3 Förutsättningarna för att utfärda kontaktförbud som skydd i rättsprocessen ska förtydligas

Umeå kommun ser positivt på detta förslag då det bedöms kunna bidra till att användning av kontaktförbud som skydd i en rättsprocess ökar. Förslaget skulle exempelvis kunna användas för tjänstepersoner som utsätts för påverkansförsök av rättshaverister i samband med en rättsprocess.

8.3.4 Fler omständigheter ska beaktas vid riskbedömningen

Umeå kommun anser att detta är ett nödvändigt förslag med tanke på att förekomsten av tidigare brottslighet mot skyddspersonen har getts för stor betydelse vid bedömningen av om det finns skäl att utfärda ett kontaktförbud. Ett klargörande av vilka omständigheter som ska beaktas särskilt vid riskbedömning borde kunna bidra till en ökad trygghet vid både riskbedömning och utfärdande av kontaktförbud.

8.3.6 Särskilt utvidgade kontaktförbud som en förstahandsåtgärd

Umeå kommun tillstyrker detta förslag då det finns situationer som är så allvarliga att det krävs ett särskilt utvidgat kontaktförbud som en förstahandsåtgärd för att kunna möta behovet av skydd.

8.3.7 Det geografiska områdets storlek vid särskilt utvidgade kontaktförbud

Umeå kommun är enig med utredningens förslag om att lagstiftningen bör utformas på ett sätt där det tydligare framgår att ett särskilt utvidgat kontaktförbud kan omfatta stora geografiska områden och att den elektroniska övervakningen då kan utgöra ett mer reellt skydd.

8.4.5 Det straffbara området för hindrande av elektronisk övervakning ska utvidgas

Umeå kommun ser positivt på att även försvårande av elektronisk övervakning ska vara straffbart då detta har potential att ge ett mer välfungerande skydd och ökad trygghet för skyddspersonen.

8.5.2 Sammanträde ska kunna underlåtas om det är uppenbart obehövligt

Umeå kommun tillstyrker förslaget om att sammanträde ska kunna underlåtas, särskilt med tanke på att det finns risk att förbudspersonens begäran om sammanträde kan vara en form av eftervåld mot skyddspersonen.

8.5.6 Rätten till offentligt biträde för unga förbudspersoner ska utökas

Umeå kommun ser positivt på förslaget om utökade rättigheter till offentligt biträde för unga förbudspersoner då det är angeläget att tillvarata barnens rättigheter även i ärenden om kontaktförbud.

8.5.7 Det ska införas en möjlighet att förordna en särskild företrädare för barn i ärenden om kontaktförbud

Med tanke på att det kan vara svårt att ge unga skyddspersoner möjlighet att komma till tals i ärenden om kontaktförbud anser Umeå kommun att detta förslag är nödvändigt för att säkerställa barnens rätt att bli hörd.

8.6.2 Underrättelseskyldighet till socialnämnden ska utvidgas

Umeå kommun är positiv till att socialnämnden alltid ska underrättas när ett beslut om kontaktförbud meddelas. I samband med detta förslag vill Umeå kommun lyfta fram att det kan finnas ytterligare sätt att förstärka förutsättningarna för socialtjänsten att vidta åtgärder som kompletterar kontaktförbudet, exempelvis genom att socialtjänst, polis och åklagare gemensamt utarbetar en rutin för socialtjänstens insatser till förbudspersoner.

8.6.5 Övriga överväganden

Umeå kommun instämmer i utredarnas bedömning om att det bör övervägas om Socialstyrelsen ska få i uppdrag att ta fram ett kunskapsstöd till socialtjänsten beträffande möjligheten att bryta sekretessen.

Vidare håller Umeå kommun med utredarna att Polismyndigheten bör se över hur användningen av larmtelefoner kan användas i ökad utsträckning då det är ett effektivt och enkelt verktyg för att skydda de utsatta.

9.3.3 Våra överväganden och förslag

Umeå kommun tillstyrker förslaget om att en strängare straffskala ska tillämpas för överträdelser av utvidgade respektive särskilt utvidgade kontaktförbud då en viktig förutsättning för att kontaktförbud ska vara effektiva som skydd är att överträdelser av kontaktförbud leder till så pass allvarliga konsekvenser för förbudspersonen att de har en avskräckande effekt.

9.6.3 Våra överväganden och förslag

Umeå kommun tillstyrker förslaget om att höja straffskalan för grovt barnfridsbrott, särskilt med tanke på de konsekvenser det får för barnen att bevittna när en närstående blir utsatt för våld eller andra brottsliga handlingar.

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Camilla Nilsson
Utredare